

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 3. Propria sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

tantum opponimus, ut loco obiecti efficienter producantur actum intentionalem, qui non potest produci ab obiecto distant, in hoc autem philosophandi modo necesse non est actum intentionalem denuo produci, quando anima ex vi illius incipit sentire, ut cognoscere, sed tantum tunc incipere quoad formalitatem, ad quod sufficit presentia obiecti, medio, vel distantia non impediens, quia etsi hoc nimis extrinsecum fit actui, etiam productio albi Romae exercita, est nimis extrinseca albi existenti Compluti, & relationi cum illo identificata, & tamen sufficiens est, ut haec, quae antea tantum existerat quoad entitatem, iam existere incipiat quoad formalitatem.

- 17 Ultimo confuto doctrinam istam de connotatis exemplo, quo eam explicant, & probant illius sectatores petunt ex actibus liberi Dei. Afferunt in Deo de facto dari actus liberos voluntatis, & scientia visionis, qui potuerunt non esse Deo omnino intrinsecè inuariati, & de facto sunt ratione connotati, quod si deficeret, actus liberi Dei deficeret, non secundum entitatem quia nihil intrinsecum Deo potest deficere secundum entitatem, sed tantum secundum formalitatem, hoc est existeret illorum entitas, & tamen non Deum constituerent formaliter volentem tale obiectum, illudque cognoscitum scientia visionis. Hoc inquam exemplo doctrinam hanc confuto, quia difficultas hæc de constituitio actuum liberorum Dei est omnium maxima, quas tota continet Theologia, & nullus ingenus Theologus reperitur, qui non fateatur nostro intellectui esse insuperabilem, & qui non confugiat ad infinitam, & incomprehensibilem Dei perfectionem, ratione cuius illi absque vlla repugnantia conueniat illa, quæ nosse intellectus vix potest sine repugnantia apprehendere, & ne indecorè vi forme in hac materia opprimerentur, quam plures Theologi, qui distinctionem virtuale in Deo sunt meditati, qua in materia de Trinitate, & in actibus liberi Dei difficultatem formæ nonnihil declinant: ergo hac ratione in rebus Philosophicis, & purè naturalibus, nonque grauioris momenti discutere, in quibus faciles alij dicendi modi superant, est omnia æquè difficilia reddere cum mysterio Trinitatis, abstrusioribus proprietatibus Dei optimi maximi, cuius omnia intrinseca vt potè per essentiam infinitam longè superant intellectu captum, qui superari non debet natura tenuis valdeque imperfectæ relationiuncula, aliarumque entitatum, ad quas explicandas eandem viam inièrè connotatores, quæ aliqui Theologi intendunt efugere illa, quæ ad intrinsecam Dei per essentiam infiniti spectant, quos plures alij adhuc in hac materia non tutè illam fuisse aggressos existimant.

18 Eadem sententiam sic impugnat Arriaga. In sententia aduerſariorum non potest incipere noua denominatio ſine noua entitate: ergo non potest incipere noua denominatio intrinſeca ſine noua intrinſeca entitate, quia intrinſeca denominatio non potest niſi à noua intrinſeca entitate procedere. Hanc rationem laſe inſequitur Arriaga, cui reſpōdebunt Connotatores incipere nouam denominationem, quia incipit noua entitas intrinſeca quoad formalitatem, etiamſi non incipiat quoad entitatem, quæ inceptio quoad formalitatem intrinſecam poteſt procedere tanquam à conditione extrinſeca à connotato extrinſece poſito. Difficultates alias quibus ſe implicant connotatores ex hac doctrina negantes modos vnionis ſuperadditos, actiones diſtinctas à principio actiui, præſentias diſtinctas à re præſenti propriis locis expendo, vbi de his modis diſputationem inſtituo.

§. III.

Propria sententia.

- 19 SEntio relationem predicamentalem non distingui à fundamento, & termino, & ratione fundandi: sententiam hanc defendunt communiter Nominales, Ochamus in 1. dist. 30. q. 1. & dist. 32. quest. 1. Gregor. in 1. dist. 28. q. 2. Marf. q. 32. art. 1. Heraſm. 1. dist. 3. art. 1. & quodlib. 7. quest. 15. & quodlib. 10. q. 1. Alenſ. 1. Metaph. text. 20. Lauſ. 1. Metaph. quest. 22. Socin. quest. 28. qui licet afferunt oppoſitam poſſe defendi, aſſerit tamen hanc ſibi magis placere. Scant pro eadem ſententia quàm plures auctores aſſerentes relationem non diſtingui à fundamento, qui tandem intendunt non dicere aliquid intrinſecè fundamento ſuperadditum, ſed tantùm ex fundamento & termino reſultare denominationem relati, ideòque aſſerunt relationem à fundamen-

to non distingui, quia hoc in recto, & illud in obliquo significatum importat. Tenent eandem sententiam Hurta- dius, Metaph. sect. 1. & Arias dius, Logica sect. 9. omnes politiores recentes huius temporis. Angelicum Doctorem nobis eandem tradidisse sententiam clarissimè testimonis aptè conuincit Hurt. quæ nullam non violen- tam in alium sensum explicationem pati possint, ita re- fero, quia nimis longa, & facile legi possint apud An- gelicum Præceptorem quæst. 7. de potentia art. 8. & opus- tract. 5. de prædicatione ad aliquid, c. 1. & c. 3. Pro eadem sententia refertur etiam Arist. qui dixit ad rationem non dari per se morum, hoc est non dari speciem actionum, quod signum est non esse speciem entitatem distinctam à fundamento, & termino: huiusmodi tamen testimonio laxè nimis solent interpretari, idè non in huiusmodi, sed ad rationem deuengo.

Delumo primam rationem ex vulgari, solidoque principio. Vbi nulla est separatio, nullum signum est distinctionis. Sed post hoc fundamentum, & termino cum ratione fundandi, si hæc ab illis distinguitur, nulla inuenitur, neque inueniri potest separatio relationis ab illis: ergo relatio ad eosdem non distinguitur. Dices separari à singulis seorsim sumptis, licet non separetur ab omnibus simul existentibus. Bene est, hæc separatio arguit distinctionem à singulis seorsim, & non ab omnibus simul sumptis, quia ab illo est distinctio, à quo potest esse separatio, sed separatio est à singulis, & non ab omnibus simul sumptis: ergo distinctio est à singulis, & non ab omnibus simul sumptis. Vergeoposito Petro, & Paulo in rerum natura, seclusa quælibet alia entitate distincta Petrus, & Paulus manent eiudem nature, & eiudem essentie, & postis duobus albis vt quatuor, seclusa quacunque alia entitate, sunt similes, & positis duabus quantitatibus vlnariis, nulla alia interueniente entitate, sunt æquales, & eo ipso, quod vtraque vlnaris percipitur intelliguntur æquales nulla alia forma, adhuc per intellectum, percepta: ergo relatio identitatis, similitudinis, & æqualitatis, separari non possunt à fundamento, & termino, neque aliquid addunt ab illis distinctum. Idem dico de relationibus secundi generis. Da mihi Petrum genitum fuisse à Ioanne secluso quocunque alio modo Ioanni inhærente, quem Deus non produxit, vel quem ego mente præscindo, ex eo præcisè, quod Petrus fuerit à Ioanne genitus, Ioannes dicitur Pater, & Petrus filius: ergo frustra novos alios modos inhærentes Petro, & Ioanni, vel prædicaturos aliquod interinseum in Petro, & Ioanne meditaris, vt vnus dicatur Pater, & alter filius: ergo relatio paternitatis nihil aliud est quàm ab hoc homine illum processisse.

Respondent aduersarij duo alba, ac reliqua prædictæ. I-
tema seculo modo superaddito, & formaliter intrinseca,
esse similia, & relata fundamentaliter, & non formaliter.
Contrà: vtraque quantitas assignata esset palmaris, seculo
quocumque modo superaddito, & quocumque prædicato
intrinseco, & illarum neutra alteram excederet: ergo for-
maliter essent æquales. Probo consequentiam, illa æquali-
tatem quæ communisurari possunt, & quorum neutrum
excedit alterum: sed duæ quantitates vlnares quocumque
alio seculo possent communisurari, & neutra aliam exce-
deret: ergo essent æquales. Si dicas hanc commensuralita-
tem quantitatum absque alicuius excessu, seculo modo
alio positiuo arguere æqualitatem fundamentalem, & non
formalem, inquiri, ex quo principio inferas illam æqua-
litate[m] formalem, quam agnoscis supra aequalitatem,
quæ ergo assigno, & tu fundamentalem appellas? Vigor,
desitnat Deus æqualitatem quam appellas formalem, vel
illam mente præscindamus, & remaneat tantum illa quæ
ergo assigno, & tu fundamentalem appellas: Tunc rogo, ex
quo capite desiderabimus modum illum in quantitatibus,
vel qua diuersa ratione de illis agemus, ac nunc agimus?
Certè talis modi defectum nullquam expeririur finitine-
que illum præsentem nunquam experti sumus, sed eodem
modo quantitates illas æquales vocabimur ex eo, quod
neutra alteram excedat: ergo modus illi neque ab hac
denominatione aequalitatis quantitatibus conueniens,
neque ab alio aliquo principio à priori, vel à posteriori
nobis innotescit: ergo sine fundamento fingitur. Idem
argumentum fit in relationibus secundi generis, præcisè
enim ex eo, quod Ioannes Petrum genuerit nullo habito
effectu ad modum illum, absolute vocamus Ioannem Pa-
trem Petri, & non modum illum inquirimus, vel pieno ex
Ioannem

Ioannem Petri patrem appellemus; sed tantum rogamus an ab illo fuerit genitus, ex qua generatione præcisè quocumque alio seculo fundamentum desumimus ad denominationem patris Ioanni tribuendā, quam tribuunt docti, & indocti, qui nunquam modum superadditum, neque prædicatum intrinsecum paternitatis excogitant. Ex quo infertur denominationem hanc à posteriori non arguere modum intrinsecum paternitatis, neque prædicatum aliquod adæquatè identificatū cum fundamēto ac proinde utrumque esse relegandū, cum neque à priori, neque à posteriori aliquid illorum extet fundamentum. Clariùs res cernitur in relationibus oppositis illis, quæ fundantur in unitate superaddita: eo ipso quod quātitas vlnatis sit, si cōmensuratur cum quātitate palmari illā excedet in extensione: ergo erit illi inæqualis, non enim aliam inæqualitatem agnoscimus præter excessum, quē habet hęc entitas respectu alterius.

Argumentor iterum pro eadem sententia: Deus est diuersus à Petro, qui modo existit non præcisè per suam entitatem, non per aliquod accidens illi intrinsecè inhærens: ergo per coexistentiam ipsius Dei cum Petro: ergo eodē modo poterit Petrus constitui diuersus, ab equo, non per suā entitatē, neque per aliquod accidens illi intrinsecè superadditum, sed per coexistentiam suæ entitatis cum equo. Offendunt multi in maiori, qui existimant Deo competere non posse relationē aliquam prædicamentale, adhuc diuersitatis à creatura: horum copiam refert P. Soar. disp. citatā, sect. 15. n. 17. Verumtamen hanc relationem Deo conuenire defendunt Ocham, Greg. Gabr. Marf. & Durand. quod eleganter docuit Anselm. in Monologio c. 24. ubi cum dixisset Deo nihil accidere posse, quia est inuariabilis, postea sibi obiicit: *Quomodo non est particeps accidentis, cum & hoc ipsum quod maior est omnibus creaturis, & quo ille dissimilis est videatur accidere.* Cui objectioni respondet: *sed quid repugnat quorundā, quæ accidentia dicuntur, susceptible, & naturalis immutabilitas, si ex eorum assumptione nulla substantia consequitur variabilitas?* & addit inferius huiusmodi esse relationes, & ne quis iudicaret ipsū loqui de relationibus rationis, exemplū in creaturis adhibet: *Nam ego (verba sunt Anselmi) nec maior, nec minor, nec aequalis, vel similis sum homini post annum nascituros: omnes autem relationes has illo nato habere potero sine omni mei mutatione.* Quibus verbis expressè docet Magnus Anselm. Deo has relationes inæquales, & dissimiles sine aliqua sui mutatione in tēpore aduenire, tantūq; Doctoris auctoritate, Nominaliū sententia, quam amplector, ab omni censura manet vindicata. Et P. Soar. suprà. n. 20. rem doctè contemplariū asseruit satis consequenter concessuros Deo has relationes, qui putant has denominationes relatiuas, quæ possunt de nouo aduenire per solam mutationem eius rei, quæ refertur dicitur, esse tantum denominationes extrinsecas ex coexistentia extremorum, quia nullum est inconueniens Deum ex tēpore denominari ab aliqua forma reali existente in creatura, ut patet in actione creatiua, & in aliis, quæ Deus ad extra operatur. Additq; D. Anselm. in hunc modū dicendi multum propendere, licet illum in fine capitis, ut incertū prætermittat. Hęc dixerim ne videatur alicui sine maturo consilio has relationes prædicamentales iuxta principia quæ amplector Deo concedi, quas illi tribuit Hurr. sup. sect. 2. §. 19. & Arriag. iam citat. sect. 6. n. 8.

Ratione probō, eadem proprietate conuenire Deo relationem diuersitatis respectu creaturæ, & relationē causæ respectu cuiusvis effectus, quā huiusmodi relationes creaturæ cōpetunt. Non alio fundamento dicimus Petrum esse diuersum ab hoc equo, nisi, quia ab illo specie differt, & habet proprietates, & operationes longè ab illo differentes. Sed Deus summè differt à creatura, & habet operationes summè differentes à creatura: ergo est diuersus ab illa. Secūdo: relatio diuersitatis semper est mutua, lumine enim naturæ constat hanc esse legitimā consequentiā: hoc est diuersum ab illo: ergo illud est diuersum ab hoc, sed creatura est diuersa à Deo: ergo Deus est diuersus à creatura. Sic discuro in relationibus secundi generis: hoc principium productiuum refertur relatione causæ ad illū effectum sumitur ex eo, quod ab hoc principio processerit actio, ex vi cuius talis effectus fuit productus: sed à Deo processit actio ex vi cuius fuit producta, quælibet creatura: ergo Deus habet relationē causæ respectu cuiusvis creaturæ. Dices relationē diuersitatis non sumi formaliter ex naturarum differentia, neque relationem causæ ex actione intercedente inter principium productiuum, & effectum productum, sed ex modo quodam, qui ex his resultat, in entitatibus, quæ

Franc. de Ouedo, Philosph. Tom. 11.

sunt capacia illum recipiendi, & cum omnes creaturæ, sine capaces recipiendi talem modum, sit omnes creaturas specie ab illis differentes recipere modum hunc diuersitatis respectu aliarum, à quibus specie differunt; Deus autem cum incapax sit recipiendi modum superadditum incapax est habendi relationem diuersitatis, & quamcumque aliam. Contrā: possunt Deus, & creatura existere, & infinitè differre secundum essentiam, quin Deus sit diuersus à creatura: ergo similiter poterunt existere, quin creatura sit diuersa à Deo, & poterunt existere homo, & equus absque vlla relatione diuersitatis, ad quid enim indiget creatura relatione diuersitatis respectu Dei sine qua existit Deus respectu creaturæ, & cur debet esse magis diuersus equus ab homine, quā Deus à creatura? Dices iterum creaturam habere hanc relationem, quia illius est incapax, & Deum illam non habere, quia illius est incapax: Contrā: ego non arguo modū: creatura habet relationem: ergo Deus; sed in hunc modum: Deus non habet relationem diuersitatis cuius tu dicis esse incapacem, respectu creaturæ, etiam si summè ab illa differat, & nihil in illo desideratur, ut concipiatur longè alius, & infinitè differens à creatura: ergo licet ex prædicato entis creati non repugnet creaturæ relatio diuersitatis, illam non habebit, quia omnino illi erit superflua, poterit enim existere sine illa eodem modo differens à Deo sine diuersitate respectu illius, sicuti Deus differt à creatura sine diuersitate respectu huius. Quod si communi apprehensione dicimus creaturam esse diuersam à Deo eadem dicimus Deum esse diuersum à creatura: ergo concedenda est mutua relatio diuersitatis inter Deum, & creaturam, vel à Deo & à creatura releganda: sed omnes asserunt creaturam dicere diuersitatis relationem respectu Dei: ergo debent concedere Deum dicere relationem diuersitatis respectu creaturæ.

Si dicas Deū refertur relatione diuersitatis fundamētaliter & per rationē, non vero reali, & formali relatione: Idē dicā ego de creatura respectu Dei, non enim maiore diuersitate desiderat creatura respectu Dei, quā Deus respectu creaturæ. Rursus relationē hanc respectu Dei nullam dicere imperfectionē cōiunct manifestē Anselm. ratio. Hęc relatio aduenit Deo absque vlla sui mutatione ex positione termini extrinseci, sicut illi in tēpore extrinsecè aduenit relatio Creatoris, & Domini: ergo nullā imperfectionem dicit in Deo. Relationes has non competere Deo per suam entitatē sic probō. Quidquid competit Deo per suam entitatem conuenit Deo per aliquid intrinsecum, & etiam si illi liberè conueniat, & dependenter à connotato extrinsecō conuenit ab æterno; sed relationes hæ non conueniunt Deo ab æterno: ergo non illi conueniunt per aliquid intrinsecum. Maior est inconcussa apud omnes Theologos, qui constanter defendunt actum liberum diuinæ voluntatis, & actum scientiæ visionis circa illius obiectum, qui antecederent potuerunt non esse in Deo; eo ipso quod sint, esse ab æterno, & Deum non posse in tēpore cessare à decreto libero, quod habet, neque in tempore incipere habere aliquod decretum, quod ab æterno non habuit, licet antecederent potuerit ab æterno non habuisse decretum liberum, quod modò habet, & habuisse, quod modò non habet quia actus diuinæ voluntatis conuenit Deo per suā intrinsecā entitatem, & non per aliquid extrinsecum, per quod formaliter constituatur volens, sicut constituitur efficiens per extrinsecam actionem. Eadem ratione inferunt Theologi scientiam visionis non posse in tempore incipere in Deo, etiam si connotet obiectum liberè productū, quia Deus cognoscit, non formaliter per extrinsecum obiectum; sed per actum internum intellectus diuini, & nullus actus internus diuini intellectus, aut voluntatis, seu nihil, quod Deo per suam entitatem conuenit, potest illi in tēpore, & non ab æterno competere. Relationes has non posse cōpetere Deo ab æterno certum est, quia Deus non potest esse diuersus ab eo, quod non est, ut rectè docuit Anselm. prædictis verbis: *Nam ego nec maior, nec minor, &c.* sed creaturæ nō sunt ab æterno: ergo non potest Deus ab æterno ab illis esse diuersus. Consequentia prioris enthymematis facti in hoc argumēto efficax est, quā sic confirmo. Non minùs capax est creatura, quā Deus denominationis extrinsecæ ab aliqua forma extrinsecā procedentis: sed Deus potest denominari diuersus, & inæqualis, & relatus relatione causæ à coexistentia ipsius cum termino relationis extrinsecō Deo: ergo creatura poterit huiusmodi denominationes accipere ab eodem extrinsecō termino, seu à coexistentia ipsius

tia ipsius cum illo, quod dicitur relationis terminus, & hac coexistentia dici relata seclusa quacumque alia relatione adequatè intrinsecà fundamento, siue huic superaddita, siue cum ipso adequatè identificata.

25 Ex his infero omnem relationem, partim esse intrinsecam, partim extrinsecam fundamento, relatio enim, vt constat ex doctrina tradita, dicit fundamentum, & terminum, & ita ratione fundamenti, quod dicit, ipsi fundamento intrinseca est, nihil enim magis intrinsecum entitati, quam illius propria entitas; ratione verò termini fundamento est extrinseca, quia terminus semper distinguitur à fundamento, & illi est extrinsecus. Fundandi ratio aliquando fundamento extrinseca est, sicut actio generatiua principio generanti, quod est fundamentum relationis paternitatis, aliquando est intrinseca, sicut in relatione identitatis ratio fundandi non distinguitur ab ipso fundamento relationis.

26 Infero secundò in creatis rationem Patris prædicamentali relati distingui inadquatè à ratione generantis, quia Petrus formaliter vt generans constituitur formaliter adequatè per generationem, quæ respicit terminum genitum, & ratione illius eundem terminum respicit hoc concretum generans præcisè vt terminum, non vt pertinentem formaliter aliquo modo ad intrinsecum constitutum huius concreti generans, Pater verò, vt pater prædicamentali relatus, non solum dicit actionem generatiuam, sed etiam terminum genitum formaliter, vt constitutum huius concreti Patris, respectu cuius terminus genitus duo dicit esse realiter constitutum huius concreti Patris, & concipi vt terminum paternitatis, per quem formaliter concretum constituitur. Hæc dixerim in creatis, in diuinis autem aliter res se habent, quia Pater æternus formaliter constituitur Pater per generationem actiuam distinctam à termino genito, quia in Patre æterno relatio paternitatis est quasi transcendentalis adequatè identificata cum fundamento, & vt fert communis sententia ipsa paternitas formaliter vt talis est constitutiua formaliter personæ generantis, & cum dicimus Pater æternus generat, illud generat constituitur intelligitur, quia formaliter per generationem constituitur in creatis Pater generat, illud generat intelligitur elicitiuè, quia generatio non constituit principium generans in ratione suppositi, sed illud supponit, & ab illo tanquam à supposito procedit generatio, & non tanquam à Patre, quia potius per actionem elicitam à supposito, quod prius illa supponitur, & per terminum illius actionis constituitur suppositum creatum Pater formaliter. Addit Arriag. disp. 12. Logica, sect. 9. n. 42. probabile esse in Patre æterno dari duplicem relationem, quandam transcendentalem adequatè identificatam cum generatione actiuâ, per quam constituitur formaliter; & aliam prædicamentalem partim intrinsecam, & partim extrinsecam desumptam ab ipso Patre generante, & relatio transcendentaliter, & à termino genito.

27 Infero tertio, per eandem relationem referri relatiua prædicamentalia, quæ mutuo referuntur, v.g. duo similia, quia relatio cuiusvis dicit vtrumque extremum, & nihil aliud alicui inhaerens: ergo nulla est entitas ratione cuius distinguatur relatio, quam dicit hoc album ad illud album à relatione, quam dicit illud album ad illud. Similiter paternitas dicit substantiam, quæ generat, substantiam, quæ est genita, & generationem procedentem ab vna substantia, & ad aliam terminatam, sed hoc, & nihil aliud dicit filiatio: ergo in nihilo different paternitas, & filiatio: ergo per eandem relationem, per quam constituitur Pater substantia, quæ generat, constituitur filius substantia, quæ est genita. In modo tamen significandi valde distinguuntur relationes, quibus distincta extrema inter se referuntur, relatio enim, quæ refertur Petrus ad Ioannem, dicit entitatem Petri in recto, & in obliquo entitatem Ioannis, relatio verò, quæ refertur Ioannes ad Petrum, dicit Ioannem in recto, & Petrum in obliquo, & ita ex modo significandi distinguuntur illa, quæ in re sunt idem, in re enim idem est hoc album esse simile illi albo, & illud esse simile huic, in modo autem significandi distinguuntur. Eadem ratione in re idem est Petrum esse Patrem Ioannis, & Ioannem esse filium Petri, licet in modo significandi distinguantur.

28 Obiter etiam nota rationem, propter quam eadem numero relatio aliquando constituat extrema relata relatione æquiparantia, aliquando relatione disquiparantia, quod-

ties enim ratio fundandi eodem modo afficit vtrumque extremum, hæc non solum eadem relatione physica, sed relatione eiusdem rationis formaliter attingit extrema, sicut in relatione similitudinis inter duo alba, cum verò ratio similitudinis non distinguitur ab utroque extremo, extrema sunt quantitates, & ita relatio æqualitatis ad quantitates spectabit: ergo nulla dabitur relatio, quæ speciale prædicamentum constituit. Respondeo relationem nunquam esse substantiam, aut quantitatem, aliamve entitatem, quæ tantum ad vnum prædicamentum pertineat, quia relatio identitatis inter Petrum, & Ioannem non tantum importat vtrumque substantiam, sed etiam durationem, ratione cuius inter se coexistunt, duratio autem distinctum prædicamentum constituit à prædicamento substantiæ. Relatio æqualitatis inter duo quanta præter duas quantitates, & durationes earumdem quantitarum, ratione quarum coexistunt, dicit extensiones quantitarum, quæ aliqui ad qualitatis prædicamentum attinere dicunt, & alij probabilis, qui extensionem à præsentia non distinguunt ad prædicamentum ubi. Omnes ergo relationes dicunt diuersas entitates ad diuersa prædicamenta spectantia, quæ formaliter considerantur per modum vnius ordinis, & respectus, sub qua consideratione, & diuerso modo, quæ respiciuntur, constituunt vnum tertium prædicamentum distinctum ab illis, ad quæ entitates, ex quibus constituitur relatio, spectant. Neque speciale est in hoc prædicamento constitui ratione diuersi modi concipiendi easdem entitates sub diuersis prædicamentis, quia actio, & passio sunt eadem impartibilis entitas physice loquendo, & tamen ex diuerso modo quo considerantur sub diuersis collocantur prædicamentis. Similiter duratio supra entitates vagantes per omnia prædicamenta, tantum addit connotationem quandam ad motum realem, vel possibilem, per quem tempus constituitur, ratione cuius connotationis, prædicamentum speciale constituit: ergo ratione similis connotationis, quam dicit entitas relata, & ratione vnitatis, & ordinis, quæ consideratur in rebus distinctis ad diuersa prædicamenta, potest constituere speciale prædicamentum, etiam si ex se connotatione seclusa ad vnum, vel plura, ex reliquis prædicamentis spectet.

Instat Noster Albertinus in prædic. ad aliquid quest. 6. conclus. 1. Si relatio nihil dicit præter fundamentum, & terminum, sequitur nihil esse respectuum in hoc prædicamento, quia fundamentum ex se, album, v.g. antequam adueniat terminus, absolutum est, terminus adueniens, aliud videlicet album, eiusdem rationis est cum fundamento præexistente: ergo similiter est absolutum: ergo si nulla alia affurgit entitas aliquo modo distincta à fundamento, & termino, nihil datur in relatione similitudinis præter duas entitates omnino absolutas: ergo nihil respectuum inuenitur in hoc prædicamento, & quod verè sit ad aliquid. Respondeo verum esse in relatione prædicamentali nihil reperiri, quod realiter, & intrinsecè sit respectuum prædicamentali secundum se, sed ad summum transcendentaliter, sed tantum dicere aggregatū quoddam entitatum absolutarum, quod reale est, & quatenus per modum vnius significatur, concipitur à nobis vt respectui, & ideo dicimus relationes prædicamentales esse reales, licet realiter non dentur eodem modo, quo concipiuntur, per modum vnius respectus inter vtrumque terminum.

Obiicit secundò, Sequi ex hac doctrina relationem non esse vnum per se, sed vnum per accidens, & ita non posse speciale prædicamentum constituere Resp. relationem esse

S. IV. Argumenta soluta.

Primò obicitur, secundum hanc sententiam de medio tolli prædicamentum relationis, quia si relatio identitatis identificatur cum fundamento, & termino, cum fundamentum, & terminus sint substantia, relatio identitatis ad substantiam prædicamentū pertinebit: similiter si relatio æqualitatis non distinguitur ab utroque extremo, extrema sunt quantitates, & ita relatio æqualitatis ad quantitates spectabit: ergo nulla dabitur relatio, quæ speciale prædicamentum constituit. Respondeo relationem nunquam esse substantiam, aut quantitatem, aliamve entitatem, quæ tantum ad vnum prædicamentum pertineat, quia relatio identitatis inter Petrum, & Ioannem non tantum importat vtrumque substantiam, sed etiam durationem, ratione cuius inter se coexistunt, duratio autem distinctum prædicamentum constituit à prædicamento substantiæ. Relatio æqualitatis inter duo quanta præter duas quantitates, & durationes earumdem quantitarum, ratione quarum coexistunt, dicit extensiones quantitarum, quæ aliqui ad qualitatis prædicamentum attinere dicunt, & alij probabilis, qui extensionem à præsentia non distinguunt ad prædicamentum ubi. Omnes ergo relationes dicunt diuersas entitates ad diuersa prædicamenta spectantia, quæ formaliter considerantur per modum vnius ordinis, & respectus, sub qua consideratione, & diuerso modo, quæ respiciuntur, constituunt vnum tertium prædicamentum distinctum ab illis, ad quæ entitates, ex quibus constituitur relatio, spectant. Neque speciale est in hoc prædicamento constitui ratione diuersi modi concipiendi easdem entitates sub diuersis prædicamentis, quia actio, & passio sunt eadem impartibilis entitas physice loquendo, & tamen ex diuerso modo quo considerantur sub diuersis collocantur prædicamentis. Similiter duratio supra entitates vagantes per omnia prædicamenta, tantum addit connotationem quandam ad motum realem, vel possibilem, per quem tempus constituitur, ratione cuius connotationis, prædicamentum speciale constituit: ergo ratione similis connotationis, quam dicit entitas relata, & ratione vnitatis, & ordinis, quæ consideratur in rebus distinctis ad diuersa prædicamenta, potest constituere speciale prædicamentum, etiam si ex se connotatione seclusa ad vnum, vel plura, ex reliquis prædicamentis spectet.

Instat Noster Albertinus in prædic. ad aliquid quest. 6. conclus. 1. Si relatio nihil dicit præter fundamentum, & terminum, sequitur nihil esse respectuum in hoc prædicamento, quia fundamentum ex se, album, v.g. antequam adueniat terminus, absolutum est, terminus adueniens, aliud videlicet album, eiusdem rationis est cum fundamento præexistente: ergo similiter est absolutum: ergo si nulla alia affurgit entitas aliquo modo distincta à fundamento, & termino, nihil datur in relatione similitudinis præter duas entitates omnino absolutas: ergo nihil respectuum inuenitur in hoc prædicamento, & quod verè sit ad aliquid. Respondeo verum esse in relatione prædicamentali nihil reperiri, quod realiter, & intrinsecè sit respectuum prædicamentali secundum se, sed ad summum transcendentaliter, sed tantum dicere aggregatū quoddam entitatum absolutarum, quod reale est, & quatenus per modum vnius significatur, concipitur à nobis vt respectui, & ideo dicimus relationes prædicamentales esse reales, licet realiter non dentur eodem modo, quo concipiuntur, per modum vnius respectus inter vtrumque terminum.

Obiicit secundò, Sequi ex hac doctrina relationem non esse vnum per se, sed vnum per accidens, & ita non posse speciale prædicamentum constituere Resp. relationem esse